

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтв
кандидат мистецтвознавства, професор
Валерій МАРЧЕНКО

2025 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Побережної Тетяни Іванівни
на тему «Трансформація діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах
гібридних загроз»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 02 Культура і мистецтво
за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Публічна презентація проведена на кафедрі артменеджменту та
інформаційних технологій 07 травня 2025 року, протокол № 15

Актуальність теми дослідження зумовлена масштабними соціальними, політичними та культурними змінами в українському суспільстві XXI століття, яке перебуває в активному процесі європейської інтеграції, модернізації всіх сфер життя, а також у контексті викликів повномасштабної війни та гібридних загроз. У цьому контексті бібліотечно-інформаційна сфера виступає не лише важливим елементом культурної інфраструктури, але й чинником забезпечення інформаційної безпеки та сталого розвитку громад.

Особливої актуальності набуває вивчення трансформаційних процесів у публічних бібліотеках регіонального рівня — зокрема Поділля, як історично, культурно та географічно унікального регіону України. Незважаючи на високу соціокультурну значущість діяльності бібліотек цього регіону, наукова розробка питань їхньої адаптації до умов сучасних викликів, переосмислення функцій і ролі в житті громади залишається обмеженою.

Наявна суперечність між об'єктивною потребою активізації трансформаційних процесів у бібліотечній мережі Поділля та недостатнім рівнем їхнього теоретико-методичного обґрунтування свідчить про існування чітко визначеної наукової проблеми. Це й обумовлює наукову новизну, практичну значущість та своєчасність обраної теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.
Дослідження виконано на кафедрі артменеджменту та інформаційних

технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Дисертація відповідає комплексній темі: «Теоретичні та прикладні аспекти в інформаційній, бібліотечній та архівній справі» (державний реєстраційний номер 0120U105691). Тему дисертації затверджено 26 жовтня 2021 р. (протокол № 4) та уточнено 28 березня 2025 р. (протокол № 12) на засіданні Вченої ради Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв

Наукова новизна полягає у комплексному дослідженні трансформації діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах гібридних загроз, при цьому:

уперше: обґрунтовано теоретичні, методологічні та практичні засади трансформації функціонування публічних бібліотек Поділля упродовж періоду 2014–2024 рр., коли гібридні впливи та загрози набули найбільшого прояву, та окреслено перспективні напрями їхньої подальшої діяльності в умовах зростаючих гібридних загроз; визначено базові принципи актуальних стратегій діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах гібридних загроз: людиноцентризм, клієнтоорієнтованість, мультиперспективність, інфосимбіоз, багаторакурсність, універсальність; представлено позитивний вплив децентралізації на діяльність публічних бібліотек Поділля у контексті побудови стійкості демократичної держави до гібридних загроз, надавши можливості для створення моделі книгозбірні під нагальні потреби певної громади; досліджено діяльність публічних бібліотек Поділля в умовах воєнного стану, яка характеризується всебічною підтримкою громадян: від сприяння соціалізації переміщених осіб до розгортання широкої волонтерської діяльності. *Набули подальшого розвитку:* теоретичні узагальнення про зміни завдань і функцій публічних бібліотек Поділля у контексті зростаючих гібридних загроз; формування та представлення інформаційних ресурсів публічними бібліотеками Поділля у протидії гібридним загрозам, що набувають нових форм, масштабів і засобів впливу в умовах дезінформаційних кампаній та сучасної інформаційної війни; переформатування публічних бібліотек Поділля в інформаційні хаби, які слугують як інформаційний і креативний центр навчання, територія самовираження й комунікації, спілкування і дозвілля, епіцентр громадянської активності спільноти. *Уточнено:* сутність та зміст базових понять «публічні бібліотеки Поділля», «гібридні загрози», «бібліохаб», «інформаційний хаб», «молодіжний хаб», «хаби цифрової освіти» відповідно до усталених в українському бібліотекознавстві термінів.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає у формулюванні нових наукових підходів, положень і висновків, які поглиблюють сучасне розуміння трансформації діяльності публічних бібліотек України в умовах гібридних загроз. Ці напрацювання мають потенціал для використання у створенні енциклопедичних і довідкових видань, наукових монографій, а також у розробці теоретичних навчальних курсів із бібліотекознавства у профільних закладах вищої освіти.

Практичне значення дослідження полягає у можливості впровадження запропонованих теоретичних положень і рекомендацій у практичну діяльність публічних бібліотек України. Це сприятиме підвищенню ефективності їхньої роботи, адаптації до викликів сучасності та виходу на якісно новий рівень

функціонування. Отримані результати можуть бути використані також у системі перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців за спеціальністю В13 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження виконано самостійно, викладені наукові результати, висновки і рекомендації належать автору. Дисертаційна робота виконана на кафедрі артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. *Науковий керівник* – кандидатка педагогічних наук, професорка Загуменна Віра Вікторівна.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, встановлено, що дисертаційна робота Побережної Тетяни Іванівни є результатом самостійних досліджень, не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 12 наукових праць, серед яких: 3 статті в наукових періодичних фахових виданнях затверджених МОН України, 9 статей у збірках матеріалів наукових конференцій.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Статті в наукових фахових виданнях, затверджених МОН України

1. Побережна Т. І. Трансформація діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах воєнного стану. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 4. С. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2023.294073>

2. Побережна Т. Стратегії діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах воєнного стану в Україні: реалії сьогодення та виклики часу. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2023. Вип. 12. С. 133–141. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.12.2023.293584>

3. Побережна Т. Розширення завдань у діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах воєнного стану в Україні. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2023. Вип. 68. С. 224–235. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.68.224>

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

4. Побережна Т. І. Збереження існуючих прав та гарантій працівників бібліотечної галузі в умовах реформування. *Бібліотека в умовах сучасності і конструювання майбутнього* : матеріали III наук.-практ. конф. (до Всеукраїнського дня бібліотек) 28 верес. 2021 р., м. Вінниця / Департамент гуманітар. політики Вінниц. облдержадмін., Упр. культури та креат. індустрій,

Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінниц. обл. від-ня ВГО УБА. Вінниця, 2021. С. 17–20.

5. Побережна Т. І. Трансформація публічних бібліотек в умовах децентралізації. *Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., 10 листопада 2021 р. М-во культ. та інформ. політики України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2021. С. 67–68.

6. Побережна Т. І. Інформаційна безпека в бібліотечній галузі в умовах воєнного часу. *Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство* : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. (Київ, 10 листопада 2022 р.). Київ : НАКККіМ, 2022. С. 90–91.

7. Побережна Т. І. Розвиток профспілкового руху на Вінниччині: за історичними джерелами та усними свідченнями. *Усна історія: теорія, практика та перспективи* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. 25–26 жовтня 2022 р., м. Вінниця / Упр. культури та креат. індустрій Департаменту гуманітар. політики Вінниц. обл. військ. адмін., Вінниц. ОУНБ ім. В. Отамановського, Вінниц. обл. від-ня ВГО УБА. Вінниця, 2022. С. 65–68.

8. Побережна Т. І. Популяризація читання за допомогою засобів театрального мистецтва. *Бібліотека в умовах сучасності і конструювання майбутнього* : матеріали IV наук.-практ. конф. (до Всеукр. дня бібліотек) (Вінниця, 27 вересня 2023 р.) / Упр. культури та креат. індустрій Департаменту гуманітар. політики Вінниц. обл. військ. адмін., Вінниц. ОУНБ ім. В. Отамановського, Вінниц. обл. від-ня ВГО УБА. Вінниця, 2023. С. 54–56.

9. Побережна Т. І. Трансформація системи публічних бібліотек Вінниччини в умовах децентралізації: теоретико-методологічні засади дослідження. *Інформація та соціум* : збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Вінниця, 02 червня 2023 р.). Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса. 2023. С. 91–94.

10. Побережна Т. І. Наукові підходи до дослідження трансформації публічних бібліотек Поділля в умовах децентралізації в Україні. *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір* : матеріали VII Всеукр. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрантів (Київ, 02 листопада 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. С. 42–45.

11. Побережна Т. І. Трансформація іміджу публічної бібліотеки у контексті сучасних викликів. *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інтеграція у міжнародний бібліотечний простір* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2024 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України; відп. за вип. М. В. Іванова. Київ, 2024. С. 159–164.

12. Побережна Т. І. Перспективи сучасних публічних бібліотек Поділля в контексті гібридних загроз. *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку* : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 95-річчю ХДАК (Харків, 21–22 листоп. 2024 р.). У 2 ч. / Харків. держ. акад. культури ; [під ред. доц. Н. Рябухи та ін.]. Харків : ХДАК, 2024. Ч. 1. С. 186–187.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури (264 позиції) і додатку. Обсяг основної частини роботи становить 174 сторінки, загальний обсяг дисертації – 208 сторінок.

Характеристика особистості здобувача. Побережна Тетяна Іванівна народилася 19 травня 1974 р. в с. Новоселиця, Літинського району, Вінницької області. У 1997 р. закінчила Київський державний інститут культури за спеціальністю «Бібліотекознавство, бібліографія» і здобула кваліфікацію спеціаліста бібліотекар-бібліограф. У 2011 р. закінчила Академію праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України та здобула кваліфікацію магістра права. У 2020 р. закінчила Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України здобула ступінь вищої освіти магістра спеціальність Публічне управління та адміністрування. З 2021 р. аспіранткою кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Структура та побудова дисертації логічна. Стиль дисертації відповідає вимогам МОН України.

Рецензенти рекомендують: відповідно до п.15 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова ради:

Добровольська Вікторія Василівна, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, в.о. завідувача кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Рецензенти:

Копієвська Ольга Рафаїлівна, доктор культурології, професор, професор кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Хіміч Ярослава Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Офіційні опоненти:

Новальська Тетяна Василівна, доктор історичних наук, професор, професор кафедри інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю Київського національного університету культури і мистецтв.

Клименко Оксана Зіновіївна, кандидат історичних наук, завідувачка відділу наукових видань Національної бібліотеки України імені

В. І. Вернадського.

У результаті попередньої експертизи дисертації **Побережної Тетяни Іванівни** і повноти публікацій основних результатів дослідження.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Т.І. Побережної на тему «Трансформація діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах гібридних загроз».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, теоретичною та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Т.І. Побережної відповідає спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа і вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Т.І. Побережної на тему: «Трансформація діяльності публічних бібліотек Поділля в умовах гібридних загроз» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа.

4. Рекомендувати вченій раді Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Добровольська Вікторія Василівна, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, в.о. завідувача кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Рецензенти:

Копієвська Ольга Рафаїлівна, доктор культурології, професор, професор кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Хіміч Ярослава Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри артменеджменту та інформаційних технологій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Офіційні опоненти:

Новальська Тетяна Василівна, доктор історичних наук, професор, професор кафедри інформаційної діяльності та зв'язків з громадськістю Київського національного університету культури і мистецтв.

Клименко Оксана Зіновіївна, кандидат історичних наук, завідувачка відділу наукових видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Презентація Побережної Тетяни Іванівни на 12 сторінках додається.

Головуюча:
кандидат філософських наук,
доцент

Handwritten signature

